

Motion till riksdagen

1989/90:So630

av Görel Bohlin och Ingrid Sundberg (båda m)

Dans- och rörelseträning för barn

Flera kända psykologer – Piaget, Furth, Frostig m.fl. – är i dag övertygade om att många barn kommer till skolan med ofullständigt uppövad förmåga att behärska kroppen och sinnena. Deras kropps- och sinnesmekanismer, på vilka inte bara läsförmåga utan all teoretisk kunskap vilar, är dåligt samordnade. Inom den psykologiska forskningen ägnas allt större intresse åt barnens motoriska färdigheter och rörelsebehov och kopplingen mellan den sensomotoriska utvecklingen och den intellektuella, emotionella och sociala utvecklingen. En störning av den sensomotoriska utvecklingen leder oftast till en försening eller störning av den övriga utvecklingen.

Den normala motoriska utvecklingen har stor betydelse för en god kroppsuppfattning, som i sin tur påverkar jag-utvecklingen. Barnen behöver en klar, riktig och fullständig bild av sin kropp och dess position i rummet, annars kan de inte uppfatta de rumsliga relationerna i den yttre omgivningen. Kroppen blir referenspunkten, eftersom det inte finns något absolut höger-vänster, upp-ner, framför-bakom osv. Barn som inte vet vilken sida som är vänster eller höger, har svårt för att läsa från vänster till höger och vidare att skriva bokstäver och siffror i rätt ordning.

Piagets teorier har suddat ut den traditionella gränsdragningen mellan psykiska och fysiska aktiviteter. Rörelse och tänkande är enligt Piaget synonyma och står ständigt i ett ömsesidigt beroende av varandra. Ju bättre ett barn kan kontrollera sina rörelser, desto bättre kan det också koncentrera sig på utförandet av teoretiska uppgifter.

Filosofen, psykologen, läkaren och pedagogen Maria Montessori har i sin bok Barndomens gåta givit följande uttryck för samma tanke: "Men det är svårt att få någon att tro att rörelseorganen har lika stor och större betydelse för en människas moraliska och intellektuella danning. Om människan under sin uppväxt försummar sina rörelseorgan, kommer hennes utveckling att hämmas och hon kommer att ständigt förbli mera outvecklad än vad hon skulle bli genom förlusten av ett av de intellektuella sinnena."

Britta Holle, dansk sjukgymnast och pedagog, som specialiserat sig på barns motoriska utveckling, skriver:

"Cirka 15 procent av barnen i Danmark, dvs. de som inte är läs/skrivförberedda i första klassen, får inlärningssvårigheter och om det går för många år innan dessa barn lär sig läsa och skriva, kan deras motivering för att lära sig det helt försvinna."

I Östtyskland, som också hade 15 procent elever med läs- och skrivsvårigheter, har man enligt forskarrapporter lyckats reducera behovet av specialundervisning till en procent av eleverna. Detta har åstadkommit med systematiska, allsidiga utvecklingsövningar, såväl sensomotoriska som intellektuella, i förskolan.

I Stockholm har Danshögskolan i samarbete med bland annat Stockholms socialförvaltning genomfört bl.a. projektet Dans på dagis. Man har tagit fasta på kunskapen att den sensomotoriska utvecklingen ligger till grund för den intellektuella, emotionella och sociala samt på tesen att en god kroppsuppfattning underlättar läs- och skrivinläring. Erfarenheterna från projektet är mycket goda men har ändå inte lett till att exempelvis danspedagoger i någon större utsträckning anställts för att medverka i förskolans arbete.

Många barn börjar skolan med brister i de sensomotoriska basfärdigheterna. Antalet barn med lässvårigheter har ökat oroväckande i våra skolor under senare år, trots ökade insatser i form av stödundervisning. En bidragande orsak till detta kan vara förskolebarnens bristande sensomotoriska färdigheter.

I en tid när många av förskolebarnen drabbas av psykiska störningar och inslaget av invandrabarn blir allt större, är det viktigt att ta till vara alla möjligheter till lekande, stimulerande och utvecklande verksamheter i förskolan. I det sammanhanget är dansen för dåligt utnyttjad. Rörelselekar ingår visserligen i de verksamheter som bedrivs i förskolan, men sannolikt skulle rörelselekarna bli både roligare, lärorikare och mer träningsinriktade om leken leddes av danspedagogiskt skolad personal.

En medvetenhet om betydelsen av dansträning för barn finns bland förskolepersonal. Därmed vittnar intresset för den kortkursverksamhet i ämnet barndans som Danshögskolan anordnar sommartid. Danshögskolan har på danspedagoglinjen en speciell utbildning i barndans. Skolan har flera lärare med bred erfarenhet av barndans och har dessutom initierat flera forskningsprojekt, t.ex. sensomotoriska, psykiska och sociala effekter av dans- och rörelseträning hos förskolebarn. Skolans inriktning på barn gäller såväl arbete med barn som för barn.

Förskolelärarutbildningen innehåller inte något separat ämne barndans. Dock förekommer övningar i rörelselekar. Det finns en allmänt positiv inställning till ytterligare kulturella aktiviteter och ett särskilt intresse för dans såväl bland förskollärare som vid förskoleseminarierna. Detta bör tillvaratas och uppmuntras.

Musikskoleverksamheten i vårt land har vuxit fram utifrån starka önskemål och behov från eleverna. Denna skolverksamhet är också mycket uppskattad och ett värdefullt komplement till den teoretiska undervisningen. Till musikskolans verksamhet borde kunna knytas danspedagoger med arbetsuppgifter knutna såväl till den instrumentala verksamheten som till gymnastikundervisningen.

Såväl i förskola som i skolan borde denna för barnens utveckling så betydelsefulla träning införas.

Det är nu utomordentligt svårt att i tillräcklig utsträckning rekrytera personal till förskolorna. Samtidigt som behovet av barnomsorg växer har per-

sonaltillgången blivit allt sämre. De personalkategorier som finns inom förskolan består av förskollärare och barnvårdare.

Mot. 1989/90
So630

Danshögskolans utbildning, den enda i Norden av danspedagoger, är utomordentligt förnämlig. Även internationellt har utbildningen mycket högt anseende. Tyvärr har de färdigutbildade eleverna en begränsad arbetsmarknad, nämligen studieförbund, privata dansskolor, teatrar, vissa folkhögskolor och i ett fåtal kommuner.

För verksamheten vid förskolorna och för barnens utveckling är det vår uppfattning att danspedagogen skulle utgöra ett värdefullt komplement. Likaså är det sannolikt att danspedagogen kan komplettera skolans verksamhet, dels musikskolans, dels gymnastikundervisningens.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en kompletterande personalgrupp inom barnomsorg och grundskola, nämligen danspedagogen.

Stockholm den 25 januari 1990

Görel Bohlin (m)

Ingrid Sundberg (m)